

TANKOVÉ A AUTOMOBILNÍ TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ ÚTOČNÉ OPERACE ARMÁDY

Stále udržování bojové techniky a výzbroje v technicky správném stavu a v pohotovosti k boji, dovednost osádek v dokonalém ovládnutí této techniky, rychlé opravy a včasné navrácení poškozených vozidel vojskům jsou nejdůležitějšími podmínkami, které umožňují udržovat stále údernou sílu vojsk armády na vysoké úrovni a dávají možnost vést nepřetržitou a dlouhodobou bojovou činnost.

Na rozsah opatření tankového a automobilního technického zabezpečení (TATZ) armády a na objem prací k jejich realizaci působí ve značné míře takové faktory, jako místo armády v operační sestavě vojsk frontu, rozmach operace, množství a stav tankové techniky armády, podmínky válčiště, roční období, množství organických a posilových odsunových a dílenských útvarů a jejich stav. Tyto faktory mohou do značné míry určit rozsah opatření k zabezpečení spolehlivé práce tankové a automobilní techniky v průběhu operace, podmínky exploatace vozidel v průběhu operace a možnosti jejich odesílání do opravy podle skutečného opotřebení, vyřazení tankové techniky v důsledku poškození v boji, pravděpodobné prostory největšího vyřazení vozidel, potřebu dílenských a odsunových útvarů a zásoby tankového materiálu po-

třebného k opravám a pro technickou údržbu vozidel.

Z těchto důvodů nemůže být technické zabezpečení jen výlučně záležitostí řídicích a výkonných prvků tankové a automobilní služby a jejich prostředků TATZ. Je nutné vzít v úvahu, že v každém rozhodnutí velitelů, jejich zástupců a náčelníků druhů vojsk a služeb se musí projevit vliv technizace a materializace vojsk a podíl správné funkce technického zabezpečení vojsk v celém řídicím komplexu.

TATZ vševojskové armády v útočné operaci dělíme na dvě hlavní části:

a) na přípravné období útočné operace, kde prostředky TATZ plní nařízení náčelníka TA služby armády pro přípravné období,

b) TATZ v průběhu útočné operace v celém jejím komplexu při plnění úkolu frontu.

Tankové a automobilní technické zabezpečení armády v přípravném období útočné operace

Úspěšné opatření TATZ v průběhu útočné operace bude záviset na pečlivé přípravě tankové a automobilní techniky, pásových a kolových podvozků jiných služeb a prostředků technického zabezpečení k operaci.

Náčelník TA služby armády vychází v první řadě z úkolu armády, který plní v rámci úkolu frontu.

Hlavními opatřeními, která připravuje náčelník tankové a automobilní služby a jemu podřízení důstojníci v přípravném období operace, jsou: přijetí rozhodnutí o TATZ armádní operace, plánování TATZ armádní operace, příprava organických a posilových odsunových a dílenských prostředků k činnosti pro zabezpečení vojsk v průběhu operace, přebírání a rozmísťování posilových prostředků technického zabezpečení, nahromadění zásob tankového a automobilního materiálu a jeho rozčlenění, stanovení úkolů odsunovým a dílenským útvarům pro zabezpečení vojsk v průběhu operace, realizace opatření TATZ při uvádění vojsk do zvýšené a plné bojové pohotovosti, výběr a podle možnosti i příprava prostorů rozvinutí a os přemístění dílenských a odsunových útvarů při zahájení operace.

V přípravném období útočné operace práce náčelníka tankové a automobilní služby armády probíhá v tomto pořadí:

- seznámení s úkoly armády v operaci a ujasnění úkolu TATZ, na základě toho stanovení naléhavých opatření technického zabezpečení, která je nutné zabezpečit neprodleně, zpracování předběžných nařízení a jejich předání vykonavatelům,

- orientace podřízených důstojníků tankové a automobilní armády a stanovení úkolů k přípravě potřebných údajů a propočetů pro přijetí rozhodnutí,

- zhodnocení situace, přijetí rozhodnutí o TATZ armády a příprava údajů pro návrh velitelů,

- návrh pro rozhodnutí velitelů (podle jeho potřeby),

- zpracování plánu TATZ armády v průběhu operace, jeho přednesení velitelům a schválení,

- doručení plánovaných opatření vojskům a velitelům odsunových a dílenských útvarů a náčelníkovi skladu tankového a automobilního materiálu,

- organizace plnění úkolů technického zabezpečení u vojsk a u podřízených útvarů TATZ.

Náčelník tankové a automobilní služby armády po operační orientaci o úkolech armády a po obdržení pokynů velitele ujasní úkol. Výsledkem ujasnění úkolu jsou přesné závěry: jak se může očekávaný charakter činnosti armády odrazit v organizaci TATZ a v jeho uskutečňování, jaký vliv bude mít tempo operace na práci prostředků technického zabezpečení a na jejich přemísťování za vojsky, kolik času budou mít armádní odsunové a dílenské útvary na přípravu k činnosti v průběhu operace, nejtěžší úkoly technického zabezpečení armádní operace.

Na základě ujasnění úkolu stanoví náčelník tankové a automobilní služby opatření technického zabezpečení, k jejichž plnění je nutné přistoupit neodkladně. Těmito mohou být: organizace prací k přípravě tankové a automobilní techniky ke spolehlivému provozu během operace a jejich realizace u vojsk, stanovení lhůt pro dokončení oprav tankové a automobilní techniky ve vojskových a posilových armádních dílenských jednotkách a útvarech, stanovení pořadí předávání vozidel do opravy prostředkům frontu (ústředí) do zahájení operace, rozdělení tankové a automobilní techniky dílenských a odsunových prostředků přicházejících na doplnění armády a pořadí jejich výdaje svazkům a útvarům, další opatření technického zabezpečení, která vyplynou z konkrétní situace. Plnění neodkladných opatření je nutné organizovat ihned, bez prodlení. Za tím účelem se vojskům a podřízeným prostředkům technického zabezpečení zasílají předběžná nařízení pro TATZ.

Orientaci podřízených důstojníků zabezpečí náčelník tankové a automobilní služby s cílem seznámit je s operační situací a s úkoly technického zabezpečení vojsk v přípravném období i během operace.

K přijetí zdůvodněného rozhodnutí pro TATZ armády v průběhu operace probíhá hluboké a všestranné zhodnocení všech prvků situace v technickém zabezpečení. Jak ukazují zkušenosti ze cvičení, je účelné toto pořadí hodnocení prvků situace:

- množství a technického stavu tankové a automobilní techniky u svazků a útvarů armády, stanovení možností doplňování technikou do zahájení operace a v jejím průběhu,

- charakteru bojové činnosti a úkolů vojsk, podmínek pro činnost vojsk, sta-

novení předpokládané spotřeby motohodin v operaci s přihlédnutím k hloubce úkolů a k charakteru činnosti vojsk na základě toho stanovení obsahu hlavních opatření, jejichž zabezpečení u vojsk zajišťuje spolehlivý a bezporuchový provoz techniky v průběhu operace,

— možností nepřítele v použití různých prostředků napadení na vojska, stanovení pravděpodobného množství různých druhů techniky, která může být poškozena v boji, v součinnosti se štábem armády stanovení možného rozdělení vozidel podle charakteru poškození na opravitelná a neopravitelná,

— množství, úplnosti, stavu a možností vojskových odsunových a dílenských útvarů, armády a přidělených frontových dílenských útvarů, vytvoření potřebných seskupení za vojsky a stanovení úkolů pro odsun a opravy techniky v průběhu operace s přihlédnutím k charakteru bojové činnosti a k tempu rozvíjení operace,

— stanovení odsunových cest pro poškozenou pásovou tankovou techniku a stanovení prostorů rozvinutí přidělených dílenských útvarů a jednotek při zahájení operace a pořadí jejich přemísťování v průběhu operace a na základě hodnocení charakteru terénu a předpokládaného rozmístění vyřazených vozidel v boji,

— zabezpečení vojsk tankovým a automobilním materiálem a hodnocení jeho zásob v armádním skladě, stanovení potřeby zdrojů a pořadí doplňování do zahájení a v průběhu operace,

— ekonomického stavu teritoria v pásmu činnosti armády: průmyslových podniků, dílen, zdrojů materiálu a jiných prostředků, možností jejich využití pro opravy nebo pro jiné účely technického zabezpečení,

— podmínek pro práci odsunových a dílenských útvarů a jejich jednotek v průběhu operace a stanovení opatření k jejich obraně, ochraně a střežení,

— podmínek pro organizaci řízení technického zabezpečení a stanovení systému řízení v průběhu operace.

Ve všech případech je nutné při hodnocení situace se seznámit a vyhodnotit radiační, chemickou a bakteriologickou

situaci, uskupení a charakter činnosti vlastních a nepřátelských vojsk, terén, politickomorální stav místního obyvatelstva, roční období a povětrnostní situaci.

Nejdůležitější částí práce náčelníka tankové a automobilní služby armády a jemu podřízených důstojníků v přípravě útočné operace je plánování technického zabezpečení vojsk v operaci. Podkladem pro plánování je rozhodnutí velitele armády pro operaci, plán útočné operace a rozhodnutí pro technické zabezpečení schválené velitelem. Plánování technického zabezpečení armády začíná ve skutečnosti v procesu přijímání rozhodnutí náčelníka tankové a automobilní služby, kdy na základě pečlivých kalkulací stanoví všechna hlavní opatření technického zabezpečení v průběhu operace, způsoby jejich realizace a k tomu přidělené síly a prostředky.

Technické zabezpečení se plánuje podle úkolů armády a směrů činnosti vojsk s přihlédnutím k možnostem vojskových, armádních a posílových odsunových a dílenských prostředků a s přihlédnutím k opatřením náčelníka tankové a automobilní služby frontu v útočném pásmu armády.

Při plánování technického zabezpečení armády v útočné operaci, zvláště však při plánování na období do splnění bližšího úkolu, je nutné zvlášť pečlivě a konkrétně stanovit opatření pro armádní a přidělené frontové prostředky nebo prostředky předpusuté frontem do pásma činnosti armády s uvedením sil a prostředků pro realizaci opatření v takových druzích bojové činnosti vojsk jako průlom obrany nepřítel, násilný přechod velkých vodních překážek, činnost vojsk v prostorech radioaktivního zamoření a odstraňování následků použití zbraní hromadného ničení nepřítel.

Technické zabezpečení na období do splnění dalšího úkolu se plánuje orientačně. Může zahrnovat předvídané všeobecné úkoly vševojskových a armádních odsunových a dílenských prostředků, jejich možné uskupení a opatření pro zabezpečení vojsk tankovým a automobilním materiálem.

TATZ v průběhu útočné operace

TATZ armády v průběhu operace vyplývá z hodnocení každé stránky situace a tvoří základ pro rozhodnutí náčelníka tankové a automobilní služby.

Ve svém rozhodnutí pro TATZ vojsk náčelník tankové a automobilní služby armády určí:

— obsah opatření k zabezpečení spo-

lehkého provozu tankové a automobilní techniky vojsk v průběhu operace, dobu a místo jejich uskutečnění,

- složení skupin odsunových a dílenských prostředků předsunovaných pro zabezpečení svazků, místa jejich rozvinutí,

- úkoly, pořadí přemísťování v průběhu operace,

- úkoly vojskových odsunových a dílenských jednotek a útvarů v průběhu operace,

- pořadí zabezpečení vojsk i posilových dílenských útvarů tankovým a automobilním materiálem,

- odsunové cesty pro poškozenou pásovou tankovou techniku, opatření k udržbě cest,

- úkoly pro obranu, ochranu a střežení odsunových a dílenských útvarů a jejich jednotek,

- organizaci řízení technického zabezpečení.

Náčelník tankové a automobilní služby musí být vždy připraven předložit veliteli [podle jeho potřeby] tyto údaje o TATZ:

- množství a stav tankové a automobilní techniky u vojsk,

- zásobu motohodin a předpokládanou spotřebu v operaci,

- možnosti doplňování technikou do zahájení a v průběhu operace,

- stav a možnosti organických a posilových odsunových a dílenských útvarů a jednotek,

- zabezpečení tankovým a automobilním materiálem,

- rozhodnutí pro technické zabezpečení armády v průběhu připravované operace.

V nařízení pro TATZ vojsk v operaci uvádí:

- obsah hlavních opatření pro zajištění spolehlivé práce tankové a automobilní techniky u vojsk v průběhu operace, časy (prostory) jejich uskutečnění, k tomu vyčleněné síly a prostředky armády,

- složení odsunových a dílenských prostředků armády vysunovaných při zahájení operace za svazky, místa jejich rozvinutí, úkoly, způsob přemísťování v průběhu operace,

- úkoly vojskových odsunových a dílenských útvarů a jednotek v průběhu operace, způsob předávání poškození tankové a automobilní techniky, kterou nelze opravit prostředky vojsk, odsunovým a dílenským útvarům armády a frontu,

- armádní odsunové cesty a způsob odsunu vozidel v průběhu operace,

- umístění skladu tankového a automobilního materiálu při zahájení operace, způsob jeho přemístění v průběhu operace a způsob výdeje materiálu vojskům,

- organizaci spojení a způsob předávání hlášení o TATZ.

Toto nařízení musí podepsat náčelník štábu armády a náčelník tankové a automobilní služby.

V nařízení pro odsunový útvar a pro posilový dílenský útvar armády uvádí:

- složení vyčleněných prostředků za každým svazkem, místa jejich rozvinutí při zahájení operace a způsob jejich přemísťování v průběhu operace,

- úkoly pro odsun a opravy tankové a automobilní techniky v průběhu operace,

- způsob zabezpečení tankovým, automobilním a jiným materiálem,

- opatření k ochraně, obraně a střežení jednotek odsunového a přiděleného dílenského útvaru při jejich rozvíjení a činnosti.

V nařízení pro náčelníka skladu tankového a automobilního materiálu uvádí:

- množství materiálu přisunovaného armádě v průběhu operace a způsob jeho převzetí,

- pořadí a způsob výdeje materiálu vojskům a frontovým dílenským útvarům nebo jejich jednotkám přiděleným armádě,

- pořadí a způsob odsunu vadných uzlů a agregátů, převzetých od vojsk, dílenským útvarům a do opravárenských závodů,

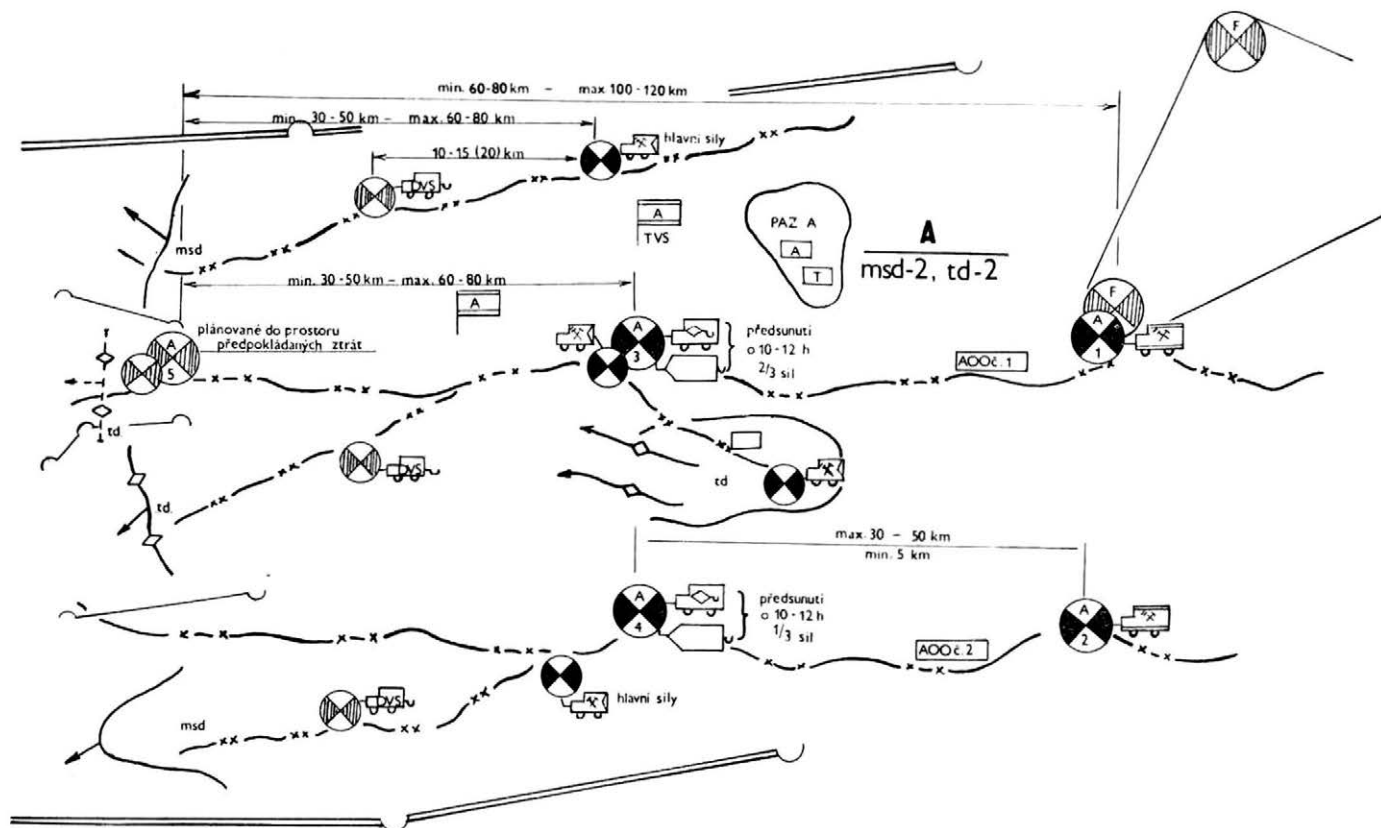
- způsob shromáždění a využití materiálu nalezeného na území osvobozeného od nepřítelů,

- opatření k ochraně, obraně a střežení skladu.

Proto důstojníci tankové a automobilní služby armády musí pečlivě analyzovat situaci v technickém zabezpečení, všestranně ji vyhodnotit a zpracovat potřebné kalkulace tak, aby učinili správné závěry o neefektivnějším využití odsunových a dílenských jednotek a útvarů. Musí být připraveni předložit náčelníku tankové a automobilní služby tyto údaje o situaci a návrhy na využití sil a prostředků technického zabezpečení:

- složení a stav tankové a automobilní techniky, plánovaná opatření k udržení techniky v průběhu operace v bojeschopném stavu,

- pravděpodobný stupeň vyřazení techniky z boje v průběhu operace a možné rozdělení podle druhu oprav,



Obr. 1

— množství, stav a možnosti vojsovkých a armádních odsunových a dílenských prostředků, jejich rozmístění, úkoly do zahájení operace, návrhy na využití armádních prostředků v průběhu operace,

— množství zásob materiálu u vojsk a v armádním skladu, předpokládanou spotřebu materiálu, zdroje zásobování, pořadí a způsob doplňování materiálu do zahájení a v průběhu operace, návrhy na rozčlenění zásob materiálu v průběhu operace,

— návrhy na realizaci opatření k ochraně a obraně armádních a posilových dílenských prostředků a návrhy na jejich řízení v průběhu operace.

Návrhy předkládané náčelníkovi tankové a automobilní služby musí být podloženy potřebnými údaji a kalkulacemi. Proto musíme připravit propočty: předpokládané spotřeby motohodin techniky podle úkolů armády v operaci, pravděpodobného vyřazení techniky z boje poškozením a pravděpodobného množství oprav podle skutečného opotřebení, potřeby odsunu, kapacit vojsovkých a posilových dílenských a odsunových jednotek a útvarů, potřeb materiálu a jiné propočty podle konkrétní situace.

Určení stupně vyřazení tankové a automobilní techniky je při plánování operace nezbytné ke stanovení potřeb dílenských a odsunových prostředků i tankového a automobilního materiálu.

Válečné zkušenosti ukázaly, že rozdělení vyřazených tanků a samohybných děl podle druhu potřebné opravy a na neopravitelné bylo v armádách v průměru v rozmezí toto: běžnou opravu vyžadovalo 40 % z celkového množství vyřazených tanků, střední opravu 25 %, generální opravu 10 %, neopravitelných, evidovaných jako nenávratné ztráty bylo 25 %.

Použití jaderných zbraní a mohutných konvenčních prostředků ničení v soudobé armádní útočné operaci vnese podstatné změny jak do množství, tak do charakteru poškození tankové techniky.

Při vedení armádní útočné operace s použitím zbraní hromadného ničení budou nejmohutnějším prostředkem ničení tankové techniky jaderné zbraně. Kalkulace při velitelско-štábních operačních cvičeních, operačně týlových cvičeních a výzkumných vojenských hrách s použitím metod matematické prognózy a výpočetní techniky ukázaly, že v důsledku použití jaderných zbraní nepříteli na vojska armády může být za 5 dnů útočné operace vyřazeno z provozu do 32–38 %

tanků a do 45 % obrněných transportérů a bojových vozidel pěchoty.

Jak ukázaly kalkulace a experimentální údaje, můžeme rozdělit tankovou techniku vyřazenou z boje jadernými zbraněmi podle druhu potřebné opravy takto: 65–70 % může vyžadovat běžnou opravu, 15–20 % střední opravu, 4–6 % generální opravu, 9–11 % připadá na neopravitelná vozidla (nenávratné ztráty).

K udržení bojeschopnosti tankových útvarů a svazků armády na vysoké úrovni a po celou dobu útočné operace je nutné předvídat v plánu technického zabezpečení armády opravy velkého množství tankové a automobilní techniky, vyřazené z provozu, bezprostředně za bojovými sestavami vojsk v průběhu operace a její rychlé navrácení k útvarům a svazkům. K tomu je nutné plánovat na průběh operace využití kapacit všech vojsovkových jednotek a útvarů na zabezpečení hlavně běžných oprav tankové techniky s takovými objemy prací, který umožní většině vojsovkových dílenských prostředků přemísťovat se každý den operace za bojovými sestavami svých vojsk a opravovat vozidla v pásmech jejich činnosti. Možný manévr prostředky TATZ — viz **obr. 1**.

Z válečných zkušeností vyplývá, že z celkového množství tankové techniky vyřazené z provozu a vyžadující opravu se odsunovalo na různé vzdálenosti 70 až 75 % vozidel. Z celkového množství poškozené tankové a automobilní techniky vyžadující střední opravu se opravovalo na místě vyřazení z provozu průměrně 5 až 10 %.

Při kalkulaci tankového a automobilního materiálu na armádní operaci bereme v úvahu kapacity vojsovkových dílenských jednotek a útvarů i dílenských prostředků frontu, přidělených náčelníkovi tankové a automobilní služby armády nebo předaných do operační podřízenosti a předpokládané množství tankové a automobilní techniky vyžadující běžné a střední opravy během operace. Kromě toho je účelné plánovat vytvoření zásob tankového a automobilního materiálu pro opravy techniky po ukončení operace na 2–3 dny práce všech dílenských prostředků vojsk i posilových prostředků armády.

Armádě přidělené dílenské prostředky, rozvinuté v armádních shromaždištích poškozené techniky v útočných pásmech svazků 1. sledu, budou vykonávat běžné a střední opravy tankové a automobilní techniky vyřazené z provozu. Aby splnily tyto úkoly, mají pracovat na jednom mís-

tě 1,5—2 dny a přesunovat se v průběhu operace do nových prostorů rozvinutí blíže k vojskům překračováním po rotách z jednoho místa soustředění poškozených vozidel do druhého. Jejich odtržení od vojsk armády může v tom případě při

vedení útočné operace s použitím zbraní hromadného ničení dosáhnout 80—100 km.

Technické zabezpečení v průběhu operace se řídí ze dvou míst velení — z velitelského stanoviště a z týlového velitelského stanoviště.

Správné řízení TATZ útočné operace vševojskových armád závisí na pevném sladění veškeré činnosti štábu armády, všech jeho složek a druhů vojsk. Hlavní součástí však zůstává i nadále příprava techniky všech druhů vojsk, příprava lidí řídicích a organizačních stupňů. To vyžaduje neustálé zkvalitňování osobní přípravy, zařazování moderních metod řízení a velení tak, aby bylo vždy maximálně využito všech dostupných prostředků k zdárnému splnění útočné operace vševojskové armády.